Trumposios žinios

Susitikimas atšauktas

Seimo pirmininkės Loretos Graužinienės vadovaujama Lietuvos Parlamento delegacija, atvykusi į Kijevą vakar su neplanuotu vizitu, liko be jos planuotų susitikimų su Ukrainos prezidentu Viktoru Janukovyčiumi, Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vladimiru Rybaku ir opozicijos atstovais. Paskutinę akimirką susitikimai buvo atšaukti.

Lietuvos politikai norėjo įtikinti Ukrainą pakeisti savo poziciją dėl Asociacijos ir laisvosios prekybos sutarties su ES. Delegacija antradienį dalyvavo Kijeve vykusiame eurointegracijos šalininkų mitinge.

Paslauga bankams

Vakar Vyriausybė posėdyje pritarė atsiskaitymų grynaisiais ribojimą siūlančioms įstatymų pataisoms. Siūloma juridinių ir fizinių asmenų tarpusavio atsiskaitymus grynaisiais pinigais apriboti nuo 10 tūkst. litų.

Apribojimas nebūtų taikomas, atsiskaitant grynaisiais per mokėjimo paslaugų teikėjus, valiutos keityklose ar įnešant grynuosius pinigus į bankomatus.

Taip pat jis nebūtų taikomas tais atvejais, kai atsiskaitymai, taip pat bet kokie kiti mokėjimai tarp asmenų ne grynaisiais pinigais negalimi dėl objektyvių priežasčių.

Dar didėja išlaidos

Vyriausybės pristatytam kitų metų biudžeto projektui parlamentarai pateikė papildomų siūlymų už daugiau nei 2 mlrd. litų ir grąžino projektą tobulinti. Finansų ministerija jau sukurpė antrą projekto variantą. Dalis Seimo narių siūlymų bus patenkinta. Iš viso išlaidos, palyginti su pirmuoju variantu, didinamos 103,25 mln. litų. Tačiau biudžeto deficitas dėl to esą nebus didesnis. Finansų ministerija pagalvojo ir sumanė, kad būtent 103,25 mln. litų bus didesnės ir pajamos, nei ji prognozavo anksčiau.

Mažiau patirties

Seime siūloma papildyti sąrašą asmenų, turinčių teisę tapti advokatais. Taip pat siūloma sumažinti teisinio darbo stažo reikalavimą teisėjams ir prokurorams, siekiantiems tapti advokatais, išlaikant advokatų veiklos organizavimo egzaminą.

Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad reikalavimas išlaikyti advokatų veiklos organizavimo egzaminą būtų taikomas ir asmenims, turintiems ne mažesnį kaip 10 metų teisinio darbo stažą.

Be to, norima sumažinti teisinio darbo stažą asmenims, siekiantiems tapti advokatais ir turintiems teisėjo ir prokuroro darbo stažą. Pagal siūlomą projektą reikalaujama turėti ne mažesnį kaip penkerių metų teisėjo darbo stažą, septynerių metų prokuroro darbo stažą.

Beprasmis sujudimas

Vakar ryte, apie 10 val., prie Seimo rūmų suvažiavo gausios ugniagesių pajėgos ir greitoji. Gautas pranešimas, kad Seime kilo gaisras. Tačiau, kaip vėliau paaiškėjo, specialiąsias tarnybas ant kojų sukėlė į šiukšlių dėžę įmesta neužgesinta cigaretės nuorūka.

Įtariama, kad pirmųjų rūmų ketvirtajame aukšte, prie Teisės ir teisėtvarkos komiteto, kur vakar vyko posėdis, kažkas sugalvojo užsirūkyti laiptinėje, kur tą daryti draudžiama. Nuorūką įmetus į šiukšlinę, pradėjo rūkti ten buvę popieriai. Seimo darbuotojai „gaisrą" spėjo užgesinti dar prieš atvykstant ugniagesiams.

Kas incidento kaltininkas - kol kas neaišku.

„Respublikos", Eltos inf.

Lietuvos labui inteligentija darbuosis „Respublikos" redakcinėje kolegijoje

Ko jie tikisi patys ir ko iš jų pačių gali tikėtis mūsų skaitytojai - apie visa tai išsamiai ir iš pirmų lūpų

Romualdas OZOLAS, *filosofas, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės bei Tarybos lyderis, TSRS suvažiavimo, sugriovusio Sovietų Sąjungą, deputatas, Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras, pirmosios nepriklausomos Lietuvos Vyriausybės vicepremjeras, šiuo metu itin daug dėmesio skiriantis patriotiškai nusiteikusiam jaunimui. Savaitraščio „Atgimimas" steigėjas ir pirmasis vyriausiasis redaktorius, žurnalo „Nepriklausomybės sąsiuviniai" vyr. redaktorius. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas DLK Gedimino II laipsnio ordinu, Lietuvos Nepriklausomybės medaliu, Stasio Šalkausko premija.*

Mes - ne partija. Mes - visuomenininkai, štai tokiu būdu telkdami jėgas, ieškantys išeities Lietuvai į ateitį - su tauta ir su valstybe savo tėvų žemėje. Noriu tikėti, kad protas, teikiantis aiškias gaires kūrybai, o ne griovimui, dar gali daug ką pakeisti į gera.

Vytautas RADŽVILAS, *filosofas, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės, Sąjūdžio Seimo Tarybos narys, gausybės patriotinių esė autorius. Universiteto profesorius. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės medaliu.*

- Neslėpsiu, kad ilgai dvejojau, ar verta tapti redakcinės kolegijos nariu, nes pasitikėti šių dienų Lietuvos žiniasklaida dėl akivaizdžių priežasčių sunku ar net beveik neįmanoma. Apsispręsti paskatino vienintelis motyvas: šiame laikraštyje kur kas atviriau ir drąsiau svarstomos aktualiausios tautos ir valstybės gyvenimo problemos, apie kurias daugelyje leidinių net nedrįstama užsiminti, tarsi jos apskritai neegzistuotų. Viena iš tokių problemų - tautos išlikimo ir perspektyvų globalizuojamame pasaulyje klausimas. Ar tikrai Sąjūdis radosi tik tam, kad, tarsi atkūrę nepriklausomą valstybę, kaip tauta nyktume sparčiau negu sovietmečiu?
Kaip paaiškinti paradoksą, kad juo labiau integruojamės į Europos Sąjungą ir „europeizuojamės", juo sparčiau visose Lietuvos gyvenimo srityse gausėja sovietmetį arba šių dienų putinišką Rusiją primenančios ekonominės, socialinės ir politinės santvarkos bruožų?
Kaip suprantu, tokie klausimai jaudina daugelį šalies piliečių. Žinoma, juos galima svarstyti grynai asmeniniuose tekstuose. Tačiau turbūt pribrendo laikas tokius klausimus kelti ne pavieniui ir fragmentiškai, o konceptualiai, sutelkus neabejingų jiems žmonių intelektualinį potencialą ir pastangas. Redakcinę kolegiją suvokiu kaip mažytę tokių žmonių santalką ir viliuosi, kad darbas joje bus naudingas ir prasmingas.

Arvydas JUOZAITIS, *filosofas, rašytojas, publicistas, LTOK etikos komisijos pirmininkas, Lietuvos kilnauus sportinio elgesio komiteto prezidentas, Monrealio olimpinių žaidynių bronzos medalio laimėtojas, politinis ir visuomenės veikėjas, humanitarinių mokslų daktaras, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės, Sąjūdžio Seimo Tarybos narys , pirmasis „Sąjūdžio žinių" redaktorius, vienas iš kultūros savaitraščio „Šiaurės Atėnai" įkūrėjų. Parašė 20 knygų. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas DLK Gedimino V laipsnio ordinu, Vinco Kudirkos, levos Simonaitytės premijomis.*

- Matydamas, kaip Lietuva menkėja ir smunka į praeities „didybę", vadinasi, į nieką ir niekur, ieškau ir paskutinių galimybių, galinčių gelbėti Tėvynės gyvybę. „Respublika" ilgiau nei kuris kitas Lietuvos dienraštis saugojo (ir išsaugojo) mūsų valstybės pradmenis. Ir šiuo metu leidinys geriau už aukščiausius valdžios organus ir daugelį visuomenės organizacijų gina šios Lietuvos Respublikos Konstitucijos preambulės punktus:
LIETUVIŲ TAUTA
• išsaugojusi savo dvasią, gimtąją kalbą, raštą ir papročius;
• įkūnydama prigimtinę žmogaus ir Tautos teisę laisvai gyventi ir kurti savo tėvų ir protėvių žemėje - nepriklausomoje Lietuvos valstybėje;
• puoselėdama Lietuvos žemėje tautinę santarvę...
Sutinku, kad dar galima telktis tiems, kurie mato ir vertina vienas kito pastangas, trukdančias Lietuvai ištirpti pasaulio ir Europos vėjuose. Tikiu, kad „Respublikos" visuomeninė redakcinė kolegija, kurios branduolį sudarys ir keli Sąjūdžio pradininkai, leis išsaugoti daug ką. Tik būdami kartu mes geriau jausime bendro veikimo reikšmę ir naudą mūsų Tėvynei.

Daiva TAMOŠAITYTĖ, *rašytoja, muzikos kritikė, mokslininkė indologė. Įsitikinusi, kad menininkai ir mokslininkai negali būti abejingi Tėvynės ateičiai ir privalo turėti aiškią pilietinę poziciją, jų balsas turi būti girdimas. Rašo publicistinius straipsnius aktualiais visuomenės gyvenimo klausimais, kuriuose pateikia analizę, besiremiančią ne vienadieniais įvykiais, o kultūros ir civilizacijos studijomis, akcentuoja dvasingumo reikšmę dabarties žmogui.*

- Sutikau tapti redakcinės kolegijos nare, nes manau, kad tai vienintelis didelis šalies dienraštis, kurio redaktorius padarė svarbiausią žingsnį Lietuvos visuomenės savivaldos link - nutarė formuoti redakcinę kolegiją visuomeniniais pagrindais iš žmonių, kurie pasižymi aštriu protu, valdo plunksną, kovoja su Lietuvos išpardavimu visais lygmenimis ir atkakliai gina nepriklausomą laisvai mąstančio žmogaus poziciją. Kuriems pamatinės kultūros vertybės yra aukščiau netvarių ideologijų, vertelgiškumo, greitai praeinančių madų. Būti tokių kolegų draugėje - garbė. Tai sveikintina, nes nešališkų, profesionalių analitinių straipsnių mūsų baltose lankose itin trūksta. Tikiuosi, kad visi drauge pakelsime šią naštą ir reiklesnio skaitytojo nenuvilsime.

Audrius RUDYS, *ekonomistas, Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras, buvęs Blokados fondo pirmininkas bei Valstybės turto fondo generalinis direktorius.*

-„Respublikos" leidinių grupė, sakau tai platesne prasme, ne vien apie „Respubliką" kaip apie atskirą laikraštį, liko bene vienintelė iš didelę auditoriją turinčių masinės informacijos priemonių Lietuvoje, kurios bendra kryptis, bendra ideologija skirta Lietuvos valstybės, kaip nacionalinės valstybės, išsaugojimui ir lietuvių tautos tapatybės išlaikymui. Tai man visiškai priimtina ir tai atitinka mano nusiteikimą. Esminis dalykas - šitą kryptį išlaikyti.

Romas PAKALNIS, *Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, miškininkas ekologas, pedagogas, pirmasis Lietuvos švietimo tarybos pirmininkas, buvęs Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas bei Lietuvos radijo ir televizijos tarybos narys ir pirmininkas, Lietuvos botanikų draugijos prezidentas, Eugenijos Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo prezidentas, vienas iš Gamtosaugos politikos klubo steigėjų ir jo pirmininkas.*

- Aš manau, kad mums reikia daugiau kalbėti apie valstybės ateitį. Sakysim, toks dalykas kaip žemės pardavimas, kuo jis gresia Lietuvai. Ką darysim po to, kai parduosime žemę? Liks dar viena - parduoti savo tėvų kapus, nes ten gali būti spalvotųjų metalų. Atsiprašau, bjauriai kalbu, bet nuvažiuokim, sakysim, į Klaipėdos apylinkes, į buvusį Klaipėdos kraštą, pažiūrėkim, kaip senosios vietos gyventojų kapinės atrodo. Jeigu mes išparduosim žemę, ir mūsų tėvų kapinės taip atrodys.
Tai labai rimta. Be jokios abejonės, svarbu, kur link eina mūsų valstybė, be jokios abejonės, labai svarbus yra tautos ir valstybės santykis tiek Lietuvoje, tiek Europos Sąjungoje. Jau dabar šis santykis būtų taisytinas, nes viešojoje erdvėje tautiškumas vertinamas tarytum blogas žmogaus bruožas. Yra ir daugiau nerimą keliančių dalykų. Sakysim, lytiškumo problemos. Man artimesnė Vyskupų konferencijos ir Bažnyčios samprata, kas sudaro šeimą. Suprantu, kad Lietuvos teisės ir Europos teisės sistemų santykio reguliavimas nelengvas dalykas, bet ir čia sprendimų reikės.

Diana VELECKIENĖ, *auditorė, vadovaujanti „Respublikos" žiniasklaidos grupei. Šią grupę sudaro nacionaliniai dienraščiai: „Respublika" (lietuvių kalba), „Respublika" (rusų kalba), „Vakaro žinios", regioniniai ir rajoniniai laikraščiai: „Vakarų ekspresas" (Klaipėdos apskritis ir miestas), „Šiaulių kraštas" (Šiaulių apskritis ir miestas), „Žemaitis" (Plungė ir Rietavas), „Biržiečių žodis" (Biržai), „Sidabrė" (Joniškis), „Pakruojo kraštas" (Pakruojis), „Kelmės kraštas" (Kelmė), „Mūsų kraštas" (Radviliškis), „Krašto žinios" (Šiaulių apskritis); „Respublikos" leidžiamas savaitinis priedas „TV publika", platinamas su laikraščiais „Respublika", „Vakaro žinios", „Šiaulių kraštas", „Vakarų ekspresas", „Žemaitis"; žurnalas „Laisvalaikis"; naujienų agentūra ELTA, www.elta.lt; portalai: www.respublika.lt, www.vakarozinios.lt, www.ve.lt, www.skrastas.lt, www.sidabre.lt/, www.zemaiciolaikrastis.lt/, www.birzietis.lt/, www.pakruojo.krastas.lt/, www.kelmes.krastas.lt/, www.musu.krastas.lt/, „Respublikos" spaustuvė. D.Veleckienė yra akcinių bendrovių ELTA ir „Antikva" valdybos narė, bendrovės „Šiaulių kraštas" valdybos pirmininkė.*

- Mano nuomone, redakcinė kolegija padėtų žurnalistams atlikti savo darbą, užduodama platesnio ir gilesnio mąstymo toną, neleisdama pasiduoti inertiškai ir dažniausiai vienarūšei informacinio srauto lavinai, suteikdama didesnę viltį žmonėms. Kolegijos darbe, manau, atstovausiu žurnalistų pozicijai, būsiu savotišku mokslo, logikos amortizatoriumi, savotiška atsvara, kad laikraštis netaptų vien teoriniu dariniu. Redakcinės kolegijos nariai turėtų padėti išlaikyti vertybinę laikraščio kryptį, išskirti svarbius socialinius ir politinius visuomenės įvykius, reiškinius bei tendencijas, kurių žurnalistams nevalia nei peržengti, nei ignoruoti.

Vitas TOMKUS, *„Respublikos" vyr. redaktorius, steigėjas ir leidėjas, Persitvarkymo laikais už publicistiką išrinktas populiariausiu Lietuvos žurnalistu, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės bei LPS Tarybos narys, TSRS liaudies suvažiavimo, sugriovusio Sovietų Sąjungą, deputatas (įtrauktas į Gineso rekordų knygą kaip daugiausiai surinkęs rinkėjų balsų), Tarptautinės Pasaulio laikraščių leidėjų asociacijos narys, bestselerio „Taranas" autorius. Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas LDK Gedimino ordino Komandoro kryžiumi, Lietuvos nepriklausomybės medaliu.*

- Nesiseka man su valdžia ir viršininkais. Gimęs laisvu piliečiu, nuolat su jais konfliktuoju. Nusiritau iki to, kad niekas nebenori man vadovauti - viską turiu daryti pats. Net parašęs savo rašliavą, neturiu su kuo pasitarti, tiks ar netiks spaudai? Rodau pavaldiniams, kartais net - valytojoms, ir visi pritaria. Net neperskaitę iki galo. Suprantu: nelengva kritikuoti šeimininką... Todėl kilo idėja įkurti „Respublikos" Redkolegiją, kuri būtų autoritetinga ne tik visuomenei, bet ir man. Reikalavimai redkolegijos nariams paty elementariausi: nepriklausyti jokiai partijai, ne žodžiais, o darbais mylėti Tėvynę Lietuvą ir niekada niekam jos neparduoti. Tik su ta sąlyga atsiduodu į jų rankas ir pasižadu paklusti daugumos sprendimui, o jei reikės ir atsistatydinti. Vardan tos Lietuvos.

Romas GUDAITIS, *Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras, rašytojas, prozininkas, Sąjūdžio Seimo tarybos narys. Apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės medaliu.*

- Širdingai dėkoju „Respublikai", kad galiu pasisakyti dienraščio puslapiuose. Jaučiu didelę atsakomybę. Rašytojo pasaulis, jo sielos ir žmogiškų paklydimų istorija - visados Skaitytojo rankose. Abu jie bendraautoriai estetinio ir žmogiškojo pažinimo visatoje. Abu jie ieško meninės tiesos, aišku, kiekvienas savaip. Tik taip ir tegalima paaiškinti tikrąją ir didžiąją kūrybos prasmę - tai visados yra tiesos ieškojimas ir žmogaus pažinimas. Nesibaigiantis, begalinis. Kūrėjo atseikėta ne tiek ir daug: nepakanka vieno gyvenimo, šiuo atveju - ir kūrybinės biografijos. Tikėti kuriančia žmogaus asmenybe, kiekvieno žmogaus sielos šviesa - ar gali būti kas nuostabiau šiame pasaulyje? Tačiau...
Paradoksalus mūsų gyvenimo tragizmo bruožas - viską galima paaiškinti ir pateisinti. Rafinuotai, įmantriai. Net didžiausią niekšybę! Oficiozinis tikrovės vaizdas su „tam tikrais trūkumais", kurie esą greitai bus pataisyti. Demokratinės santvarkos ir pilietinės visuomenės „tobulinimui" ištaškyti milijonai litų, susižavėjimo seilių taip pat. O ar priartėjo „politinės sistemos dėsningumai" prie realybės, kuri nei graži, nei sušukuota, - priešingai, ji bado akis, ji šaukia mus imtis veiksmų ir keisti šią keistą idealybę. Kodėl turėtume balsuoti už manipuliavimą mūsų balsais, už įvaizdžius ir grimą ant veidų, už patogius saugiam darbo imitavimui rūmus ir nesibaigiančius formalizuotus ritualus, kodėl mus veda vis ta pati nomenklatūra. Turime, privalome matyti, kad šis gražus mitas stumia mus į susvetimėjimą, melą, nacionalinių interesų nepaisymą. Kad ir kaip utopiškai tai skambėtų, turime grąžinti valstybę žmonėms, jos piliečiams.
Visados buvau ir būsiu su tais, kurie kalbės ir rašys apie esmę. Apie kryžkeles, kuriose šiandien atsiduria žmogus. Apie kraupią tuštumą, kurią palieka kiekvienas gimtąjį kraštą palikęs ar savo noru gyvybę praradęs, kurion gramzdina pinigai, galios kultas, vartotojiškumo ir masinės kultūros groteskas. Apie idealų ilgesį - tų pačių Atgimimo idealų, apmeluotų ir išduotų. Apie džiaugsmą, kad mes net gyvybės nuvertinimo metu sugebame susiburti vienam tikslui.
Toks tikslas yra „Respublika". Prasmė šio gražias tradicijas turinčio dienraščio puslapiuose sugrąžinti mūsų gyvenimui ir valstybei orientyrus, idealus, tautos istorijos, kalbos, kultūros gyvastį. Todėl su džiaugsmu priimu pasiūlymą stoti į Jūsų gretas, ir taip gera pasidaro, kad net sutvaksi širdis. Pavargome nuo melo. Susiburkime. Esame skirtingi, ir tuo daugiabalsiškumu galime būti įdomūs Lietuvai. Jai, mūsų Tėvynei, reikia perspektyvos, ryžtingai paneigiančios klystkelius po rutininę, šalta ir bedvase „demokratinės teisinės" valstybės skraiste.

Trumposios žinios

Paveldą papildę dokumentai

UNESCO vykdomos programos „Pasaulio atmintis" nacionalinį registrą šiemet papildys septyni Lietuvos valstybei, kultūrai ir istorijai svarbūs istoriniai dokumentai. Į regioninės reikšmės paveldą įtrauktas Antrojo LDK Statuto nuorašas, Jono Rikovijaus lietuviškų dainų giesmynas, įvairūs Kristijono Donelaičio laiškai bei poemos „Metai" dalys, paties K.Donelaičio iš vokiečių kalbos verstas Prūsijos karaliaus įsakymas ir Lietuvoje 1759-1900 metais leistų knygų hebrajų kalba kolekcija. Nacionalinės reikšmės dokumentiniu paveldu pripažinti XIX-XX a. pirmos pusės Lietuvių mokslo draugijos tautosakos rinkiniai ir Kėdainių kino studijos „Mėgėjas" 1963-2004 m. sukurtų filmų kolekcija.

Festivalio stotelė Kernavėje

Į savo kasmetinę kelionę po Lietuvos miestus ir miestelius patraukė tarptautinis kamerinės muzikos festivalis „Muzikos ruduo'2013". Vienas festivalio koncertų pirmą kartą bus surengtas Kernavės archeologinės vietovės muziejaus salėje - penktadienio vakarą čia gros Baltijos gitarų kvartetas. Jis parengė klausytojams kupiną muzikinių išgyvenimų programą, kurioje skambės ir lietuvių M.K.Čiurlionio bei J.Tamulionio kūriniai.

Muziejų kelias nesibaigia

2013 m. Muziejų kelias Šiauliuose

Rytoj Druskininkuose Lietuvos muziejų asociacija pradeda dviejų dienų seminarą „Lietuvos muziejų kelias: patirtis ir plėtojimo 2014-2018 m. gairės". 2012 m. Lietuvos muziejų asociacija surengė pirmąjį nacionalinį kultūrinio turizmo plėtros projektą - „Lietuvos muziejų kelią", į kurį įsitraukė 87 Lietuvos muziejai. Šiemet įgyvendinant projektą „1863 m. sukilimo istorinė atmintis", lankytojų skaičius išaugo iki 50 tūkst. Seminare bus svarstomos galimos 2014-2018 m. Lietuvos muziejų kelio temos, 2018 metus susiejant su Vasario 16-osios šimtmečio valstybiniu paminėjimu.

Lietuvių kinas svetur

Per pastaruosius du dešimtmečius sukurti lietuviški filmai pristatomi Sankt Peterburge. Žiūrovai išvys filmus „Artimos šviesos", „Miegančių drugelių tvirtovė", „Kai apkabinsiu tave", „Aurora" bei režisierių Šarūno Barto, Arūno Matelio, Audriaus Stonio, Oksanos Burajos ir kitų autorių trumpametražius kūrinius.

Varžysis Lietuvos chorai

Šeštadienį ir sekmadienį Vilniuje, Šv.Kotrynos bažnyčioje, vyks finalinis suaugusiųjų chorų konkurso etapas. Lietuvos liaudies kultūros centro ir Lietuvos chorų sąjungos organizuojamas didžiausias chorinio meno konkursas tradiciškai rengiamas prieš prasidedant metams, kuriais numatyta Dainų šventė. Pavasarį šalies regionuose vyko pirmasis konkurso turas, kuriame dalyvavo net 104 chorai iš Lietuvos miestų ir miestelių. Į finalinį konkurso etapą atrinkti 38 kolektyvai.

„Respublikos" inf.